

1. Demografický vývoj

Územní změny, sídelní struktura

Sídelní struktura Jihomoravského kraje je stálá, je zde 673 obcí.

Jihomoravský kraj se rozlohou i počtem obyvatel řadí na čtvrté místo mezi 14 kraji České republiky. Sídelní struktura je od roku 2006 stálá a tvoří ji 673 obcí. K 31. 12. 2017 v kraji bylo 49 měst, 40 městysů, 583 obcí a 1 vojenský újezd. Podle správního členění je kraj tvořen 7 okresy, resp. 21 správními obvody obcí s rozšířenou působností (SO ORP), resp. 34 správními obvody obcí s pověřeným obecním úřadem.

V roce 2016 se rozloha kraje změnou hranic vojenského újezdu Březina snížila o 722 hektarů.

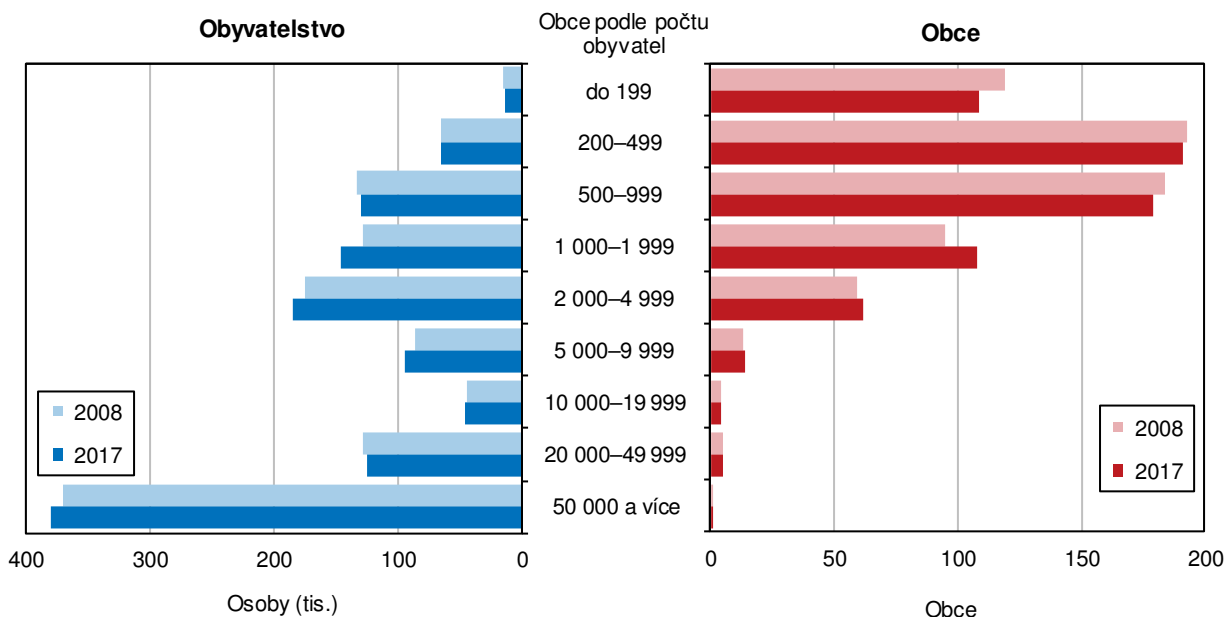
Podle zákona č. 15/2015 Sb. se katastrální území vojenského újezdu Březina k 1. 1. 2016 zmenšilo o 854 ha, z toho 722 ha přešlo z území Jihomoravského kraje do území Olomouckého kraje (do katastrálního území 5 obcí sousedících s VÚ Březina). Rozloha kraje tak k 31. 12. 2017 činila 7 188 km², na kilometr čtvereční připadlo 164,6 obyvatel, hustota osídlení byla mezi kraji 3. nejvyšší (po Praze a Moravskoslezském kraji).

582 obcí v kraji má pouze jednu část.

Obce v kraji mají celkem 905 částí obcí, je zde 582 obcí, které mají jen jednu část. Nejvíce částí má Brno (48), Letovice (17) a Vyškov (14). Počet částí obcí je v kraji od roku 2011 neměnný.

Graf 1.1. Sídelní struktura Jihomoravského kraje v letech 2008 a 2017 (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

Největší počet obcí v kraji se nachází ve velikostní skupině 200 až 499 obyvatel, v Brně žije téměř třetina obyvatel kraje.

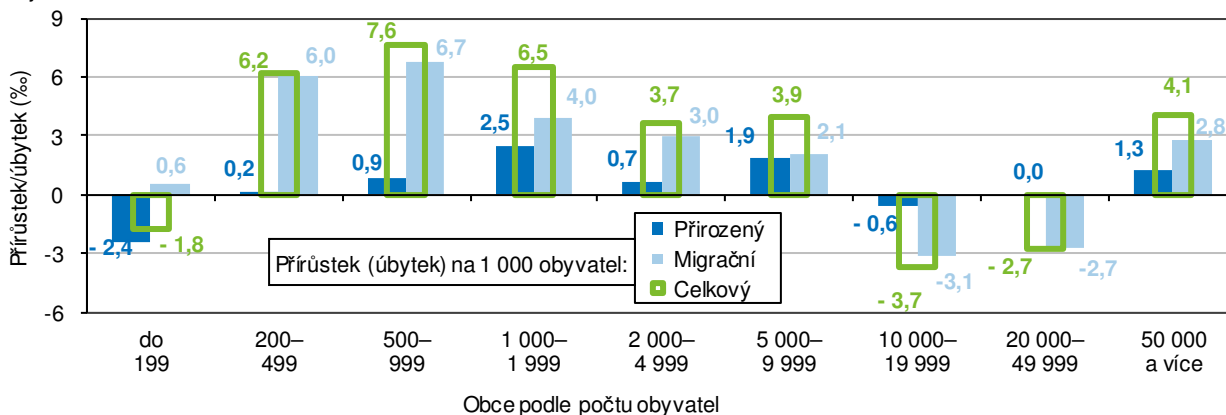
V rozdělení 673 obcí do velikostních skupin podle počtu obyvatel je na jedné straně Brno jako zástupce největší velikostní skupiny a 5 okresních měst ve velikostní skupině 20 až 50 tisíc obyvatel. Na druhém pólu je 109 obcí, v každé z nich žije méně než 200 obyvatel (vojenský újezd Březina nemá žádné obyvatele). Ovšem největší počet obcí Jihomoravského kraje se nachází ve velikostní skupině 200 až 499 obyvatel. Celkem 191 obcí této velikostní skupiny tvořilo 28,4 % celku, žilo zde však pouze 5,5 % z počtu obyvatel kraje. Ke krajním skupinám velikostního rozpětí obcí lze uvést, že v Brně žila téměř třetina obyvatel kraje, naproti tomu v nejmenších obcích žilo pouze 1,1 % obyvatel kraje.

Počet obcí s méně než tisíci obyvateli během 10 let poklesl.

V porovnání s rokem 2008 poklesl počet obcí ve 3 nejmenších velikostních skupinách. Zvýšil se tak počet obcí ve 3 velikostních skupinách zahrnujících obce s 1 až 10 tisíci obyvateli. Počet obcí s 10 tisíci a více obyvateli zůstal stejný.

Graf 1.2. Pohyb obyvatelstva podle velikostních skupin obcí Jihomoravského kraje k 31. 12. 2017

Zdroj: ČSÚ

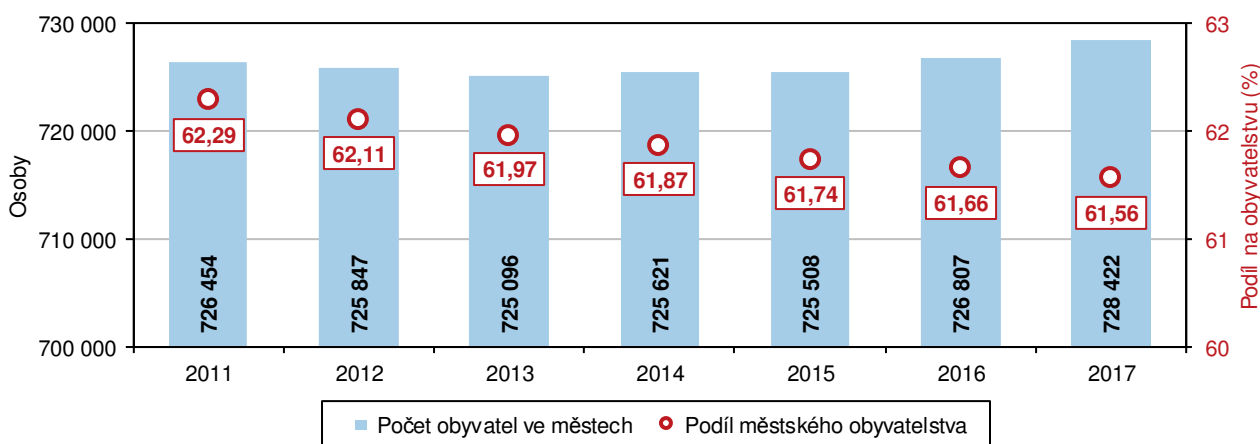

Počet obyvatel v obcích s 10 až 50 tisíci obyvatel se meziročně snížil, podobně tomu bylo i v nejmenších obcích.

Meziročně se počet obyvatel v nejmenších obcích snížil, a to zásluhou přirozeného úbytku. Počet obyvatel klesal i v obcích s 10 až 50 tisíci obyvatel, zde však pouze zásluhou migrace. V Brně ovšem počet obyvatel vzrostl „oběma“ způsoby, a to již druhý rok po sobě. Nejvyšší celkový přírůstek obyvatel v relativním vyjádření byl zjištěn v obcích s počtem 500 až 999 obyvatel (7,6 osob na 1 000 obyvatel).

Graf 1.3. Počet obyvatel ve městech a podíl městského obyvatelstva v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

Počet obyvatel ve městech se zvýšil zásluhou stěhování, menší měrou i zásluhou přirozeného přírůstu.

Podle výsledků bilance obyvatel žilo ve 49 městech Jihomoravského kraje ke konci roku 2017 celkem 728 422 obyvatel, počet obyvatel ve městech se zvýšil o 1 615 osob. Podíl městského obyvatelstva na konci roku 2017 činil 61,6 % (v ČR 69,1 %) a proti roku 2016 poklesl o 0,1 procentního bodu. Zvýšení počtu obyvatel měst je spíše zásluha stěhování - do měst se přistěhovalo o 940 obyvatel více, než se z měst vystěhovalo. Počet obyvatel měst se zvýšil i přirozenou cestou – ve městech se narodilo o 680 osob více, než jich zemřelo. Co do počtu obyvatel jsou nejmenším městem v Jihomoravském kraji Jevišovice v okrese Znojmo, na konci roku 2017 zde žilo 1 172 obyvatel, největším městem je Brno s téměř 380 tisíci obyvateli. V pomyslném středu jsou Pohořelice v okrese Brno-venkov, kde na konci roku 2017 žilo 4 961 obyvatel.

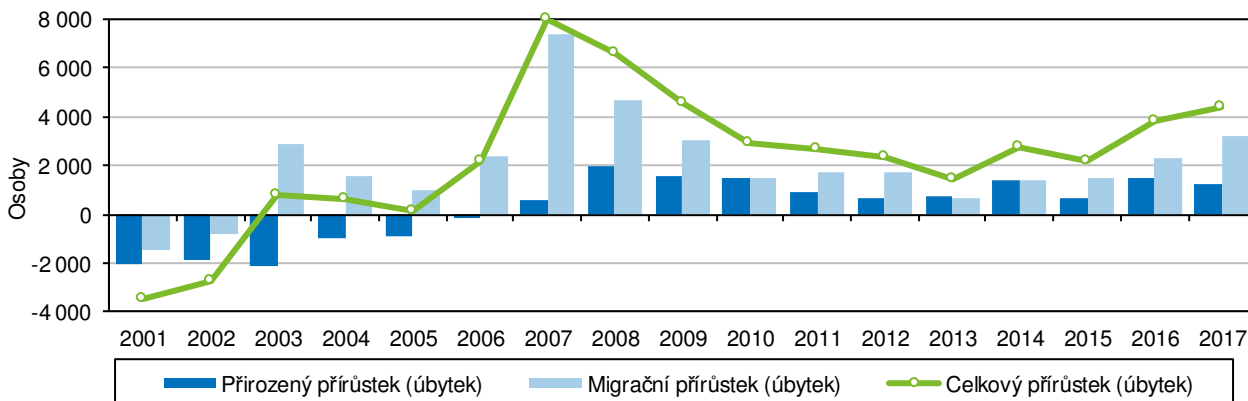
Vývoj počtu obyvatel

Počet obyvatel kraje se zvýšil, na přírůstku se téměř třemi čtvrtinami podílelo stěhování.

Na území Jihomoravského kraje žilo k 31. prosinci 2017 celkem 1 183 207 obyvatel, za 12 měsíců se tak počet obyvatel zvýšil o 4 395 osob. Vyšší měrou se na přírůstku počtu obyvatel podílelo stěhování, tvořilo 71,9 % přírůstku počtu obyvatel (do kraje se přistěhovalo o 3 161 osob více, než se z kraje vystěhovalo). Zásadou přirozeného přírůstku se počet obyvatel kraje zvýšil o 1 234 osob. Počet obyvatel vzrostl celkem v 8 krajích ČR.

Graf 1.4. Pohyb obyvatel v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

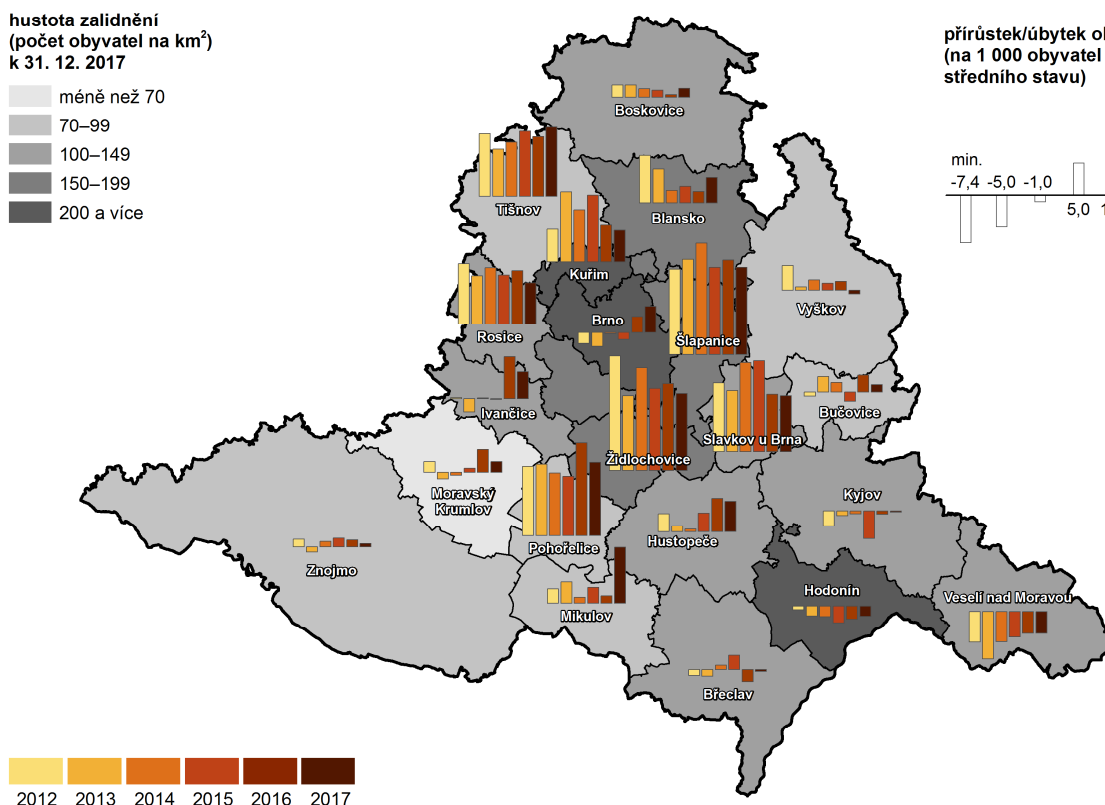
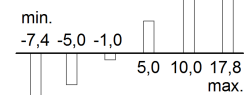

Pohyb obyvatel ve správních obvodech ORP Jihomoravského kraje v letech 2012 až 2017

hustota zalidnění (počet obyvatel na km²) k 31. 12. 2017

- méně než 70
- 70–99
- 100–149
- 150–199
- 200 a více

přírůstek/úbytek obyvatel (na 1 000 obyvatel středního stavu)

Zdroj: ČSÚ

Počet obyvatel kraje se zvyšuje již 15. rok, naproti tomu v okrese Hodonín bylo bilanční ...

Z okresů v kraji se počet obyvatel snížil pouze v okrese Hodonín, a to o 236 osob (úbytek obyvatel přirozenou cestou i úbytek obyvatel stěhování). V okrese Znojmo se počet obyvatel zvýšil pouze zásluhou přirozeného přírůstku, v ostatních 5 okresech kraje byl zaznamenán současně migrační i přirozený přírůstek obyvatel. Nejvíce obyvatel, a to 2 183, přibýlo v okrese Brno-venkov. Počet obyvatel

... zvýšení počtu obyvatel zaznamenáno naposledy v roce 1994.

Jihomoravského kraje se zvyšuje nepřetržitě již od roku 2003 (tedy 15 let), ovšem v okrese Hodonín bylo bilanční zvýšení počtu obyvatel zaznamenáno naposledy v roce 1994. Z kartogramu je zřejmé, že nejvyšší přírůstky počtu obyvatel byly v obcích v zázemí krajského města (SO ORP Šlapanice, Židlochovice, Pohořelice, Tišnov, Slavkov u Brna).

Na zvyšování počtu obyvatel kraje se v uplynulých letech podílel přirozený přírůstek, ...

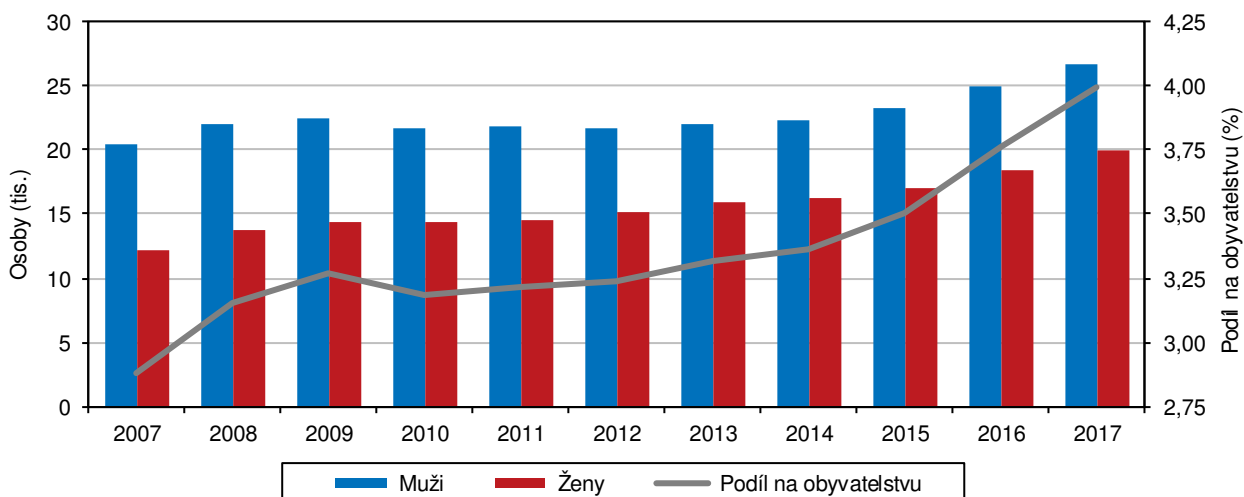
Jedenáctým rokem v řadě se v kraji na celkovém přírůstku obyvatel kladně podílí přirozený přírůstek. Ovšem pouze v letech 2010, 2013 a 2014 přirozený přírůstek převýšil migrační přírůstek. V roce 2010 to bylo převýšení nepatrné (o 2 osoby), v roce 2013 rozdíl činil 120 osob a v roce 2014 pak 31 osob. Nejvyšší přirozený přírůstek byl zaznamenán v roce 2008, a to 1 934 osob.

... ale zejména přírůstek obyvatel migrací.

Migrační přírůstek obyvatel byl s výjimkou roku 2001 a 2002 zjištěn v celém období uvedeném v grafu 1.4. V roce 2017 se do kraje přistěhovalo 12 031 osob a vystěhovalo se z něj 8 870 osob. Migrační přírůstek od roku 2007, kdy byl zaznamenán nejvyšší přírůstek obyvatel migrací (7 374 osob), postupně klesal až do roku 2013, v následujících letech se každoročně mírně zvyšoval.

Graf 1.5. Cizinci (bez osob s platným azylem) v Jihomoravském kraji (stav k 31. 12.)

Pramen: Ředitelství služby cizinecké policie

Počet cizinců v roce 2017 dosáhl prozatímního maxima, mezi cizinci dlouhodobě převažují muži.

Na konci roku 2017 žilo v Jihomoravském kraji 46,6 tisíc cizinců, jejich podíl na celkovém počtu obyvatel kraje vzrostl o 0,2 bodu na 3,9 %. V obou případech se jedná o dosavadní maximum. Meziročně počet cizinců vzrostl o 3 127 osob, nárůst byl nejvyšší za posledních 10 let (nejvyšší meziroční přírůstek v nedávné minulosti byl zaznamenán v roce 2007, a to 4 623 osob). Podle státního občanství bylo mezi cizinci v kraji v roce 2017 nejvíce osob ze Slovenska (12 175), z Ukrajiny (10 419) a z Vietnamu (4 764). Z grafu je patrné, že mezi cizinci převažují muži, i když postupně jejich převaha postupně klesá – v roce 2007 bylo mezi cizinci v kraji 62,7 % mužů, v roce 2017 podíl poklesl na 57,2 %.

Demografické události

Existuje šťastné datum pro uzavření sňatku.

Počet uzavřených sňatků se v kraji zvyšoval již šestý rok. Nejvyšší počet sňatků v posledních 20 letech byl uzavřen v roce 2007. Projevila se tzv. příznivá „konstelace šťastných čísel“ a v sobotu 7. 7. 2007 bylo v kraji uzavřeno 487 sňatků. Podobná situace, i když s podstatně nižším počtem uzavřených sňatků, nastala i v roce 2009 (6. 6. bylo uzavřeno 258 sňatků) a v roce 2015 (opět 6. 6. a bylo uzavřeno 278 sňatků). V roce 2017 bylo nejvíce sňatků v kraji uzavřeno 9. 9., a to 291.

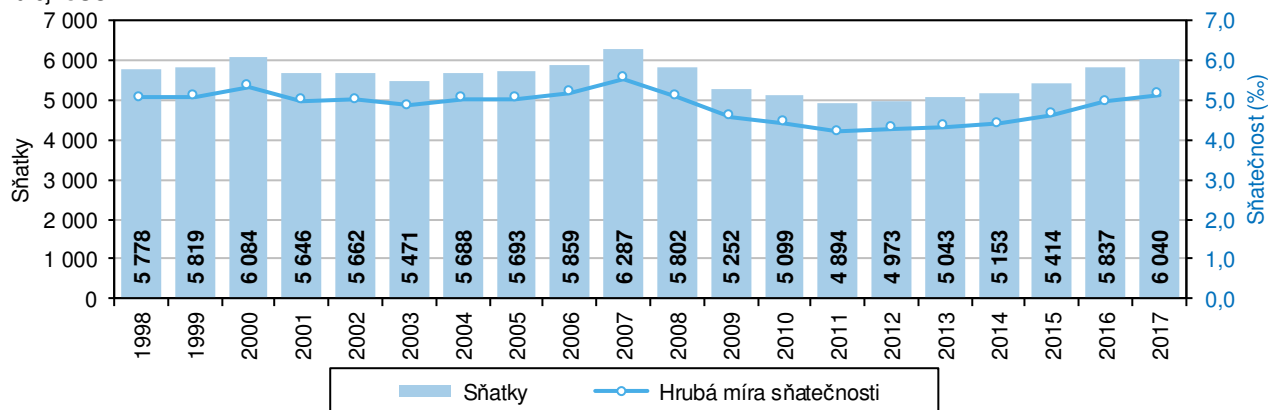

Počet sňatků se navyšoval již šestý rok a překročil hranici 6 tisíc.

Po 9 letech překročil počet sňatků hranici 6 tisíc (naposledy v již dříve uvedeném roce 2007 – 6 287 sňatků). Celkem bylo uzavřeno 6 040 sňatků, což bylo o 203 více než v roce 2016. V roce 2011 byl uzavřen nejnižší počet sňatků od roku 1991, tedy od roku, od něhož jsou k dispozici přepočtené údaje za současnou strukturu správního uspořádání Jihomoravského kraje. Úroveň hrubé míry sňatečnosti v roce 2017 ve výši 5,12 ‰ převyšovala republikovou hodnotu (4,96 ‰) a byla mezi kraji 4. nejvyšší.

Graf 1.6. Sňatky v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

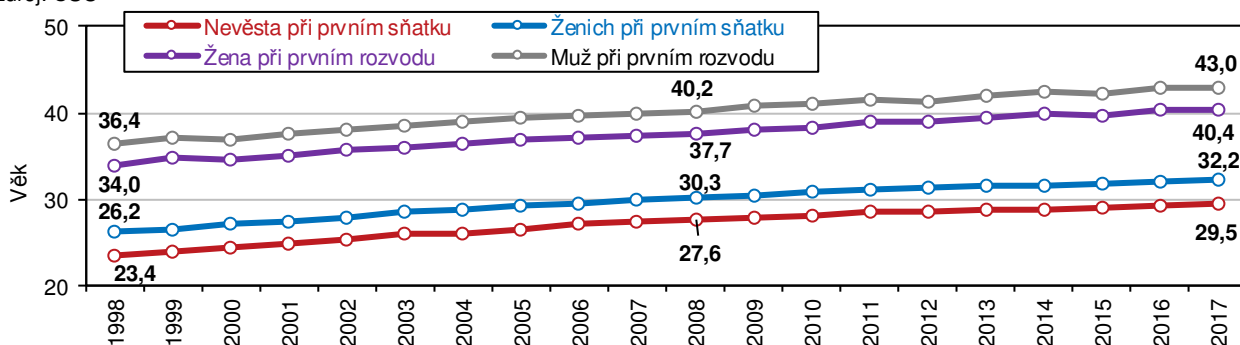

Průměrný věk snoubenců se během 10 let zvýšil o 2 roky. Sňatky uzavírají velmi mladí i lidé v pokročilém věku.

Průměrný věk ženichů při prvním sňatku v roce 2017 v kraji dosáhl 32,2 let, průměrný věk nevěst 29,5 let. U mužů to bylo o 1,9 roku a u žen o 2,0 roku více než před deseti lety. Zatímco ještě v roce 2008 se na celkovém počtu uzavíraných manželství podílely ženy ve věku 29 let a méně z 61,5 %, o deset let později to bylo už jen 49,9 %. V případě mužů byl tento pokles také zřetelný – z podílu 42,5 % v roce 2008 na 32,2 % o deset let později. Lze také uvést, že v letech 2008 až 2017 uzavřelo sňatek na jedné straně věkového spektra 62 ženichů ve věku do 19 let, nevěst v tomto věku bylo 463. Na opačném konci věkového rozmezí bylo 338 ženichů ve věku 70 a více let, nevěst v tomto věku bylo za 10 let 118.

Graf 1.7. Průměrný věk mužů a žen při 1. sňatku a 1. rozvodu v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

Počet rozvodů v jednotlivých letech kolísá, meziročně se nepatrně zvýšil.

Počet rozvodů proti roku 2016 mírně vzrostl, i když každoroční údaje jsou ovlivňovány délkou trvání rozvodového řízení. V roce 2017 bylo v kraji rozvedeno 2 867 manželství, což bylo o 109 manželství více než v předchozím roce. Počet rozvodů v roce 2016 byl v uplynulých 10 letech nejnižší, skutečnost roku 2017 byla 3. nejnižší. Hrubá míra rozvodovosti dosáhla 2,43 ‰, byla shodná s úrovní ČR a mezi kraji byla 7. nejvyšší (resp. 8. nejnižší). Index rozvodovosti (počet rozvodů na 100 sňatků) se v porovnání s rokem 2016 zvýšil jen nepatrně, a to z 47,3 v roce 2016 na 47,5 v roce 2017 (zvýšil se počet sňatků i počet rozvodů).

Zvyšuje se i průměrný věk rozvádějících se.

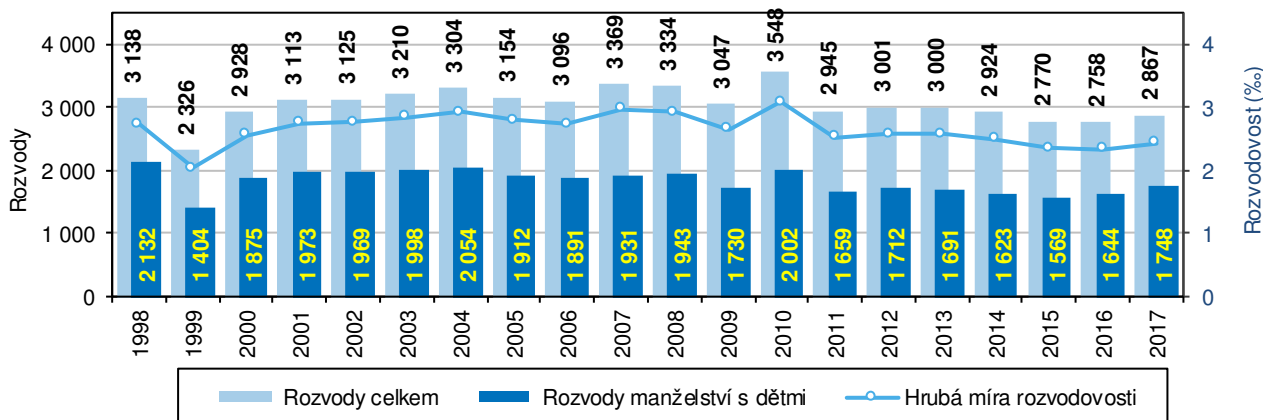
Tak jak se v minulých letech zvyšoval průměrný věk při uzavírání manželství, podobně se zvyšoval i průměrný věk při jeho ukončení. U mužů se průměrný věk u prvního rozvodu zvýšil z 40,2 roku v roce 2008 na 43,0 v roce 2017, u žen u prvního rozvodu z 37,7 na 40,4 roků.

Rozvody manželství bez nezletilých dětí tvoří v průměru jen dvě pětiny případů.

V průměru tři pětiny z celkového počtu rozvodů byly v kraji v uplynulých 20 letech rozvody manželství s nezletilými dětmi. Nejnižší podíl rozvodů s dětmi na celku byl vykázan v roce 2014, a to 55,5 % (pod hranicí 60 % byly podíly v letech 2007 až 2016). Celkem 1 748 rozvodů manželství s nezletilými dětmi v roce 2017 tvořilo 61,0 % z celkového počtu.

Graf 1.8. Rozvody v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

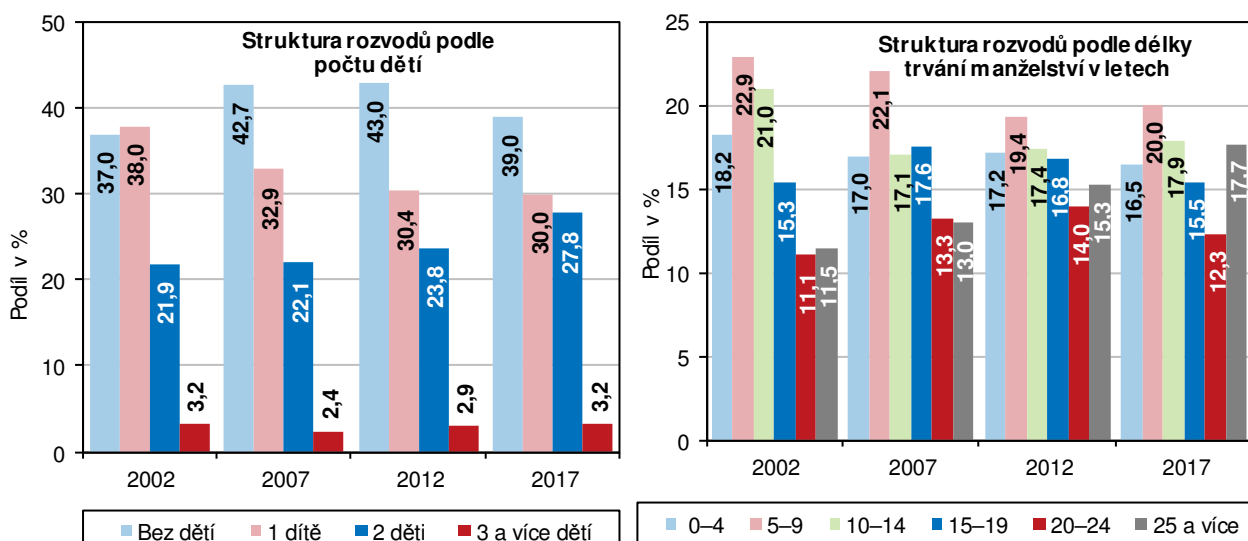

Zvyšuje se podíl manželství trvajících déle než 25 let. Téměř polovina manželství byla v roce 2017 rozvedena na společné přání obou partnerů.

U rozvodů z hlediska délky trvání manželství (graf 1.9) nejvyšší podíl tvořily ve vybraných letech rozvedená manželství trávající 5 až 9 let. Je však zřejmé, že postupně rostl podíl manželství trvajících více než 25 let (z 11,5 % v roce 2002 na 17,7 % v roce 2017). Pouze v necelé pětině případů byl v roce 2017 návrhatelem rozvodu muž (499 rozvodů, tj. 17,4 % celku), v 1 002 případech byla návrhatelkou rozvodu žena (34,9 % celku) a 1 366 rozvodů bylo výsledkem společného návrhu (47,6 % z celkového počtu rozvodů). Podíl žen, coby návrhatelek rozvodu, se v posledních 3 letech výrazně snižoval. V letech 2012 až 2014 se uskutečnily na návrh ženy téměř dvě třetiny rozvodů.

Graf 1.9. Struktura rozvodů v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

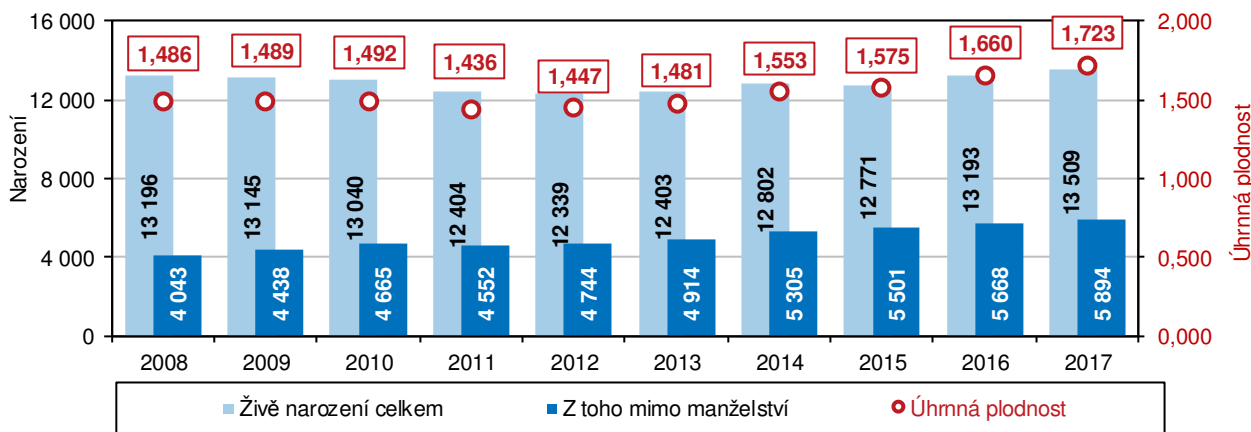

Počet živě narozených dětí byl nejvyšší za posledních 25 let.

V Jihomoravském kraji se v roce 2017 živě narodilo 13 509 dětí, proti roku 2016 to bylo o 316 dětí více, zároveň jde o nejvyšší počet živě narozených v kraji od roku 1993. Hrubá míra porodnosti (11,44 živě narozených na 1 000 obyvatel) byla mezi kraji 2. nejvyšší a nad úrovní průměru ČR (10,80). V kraji byla nejvyšší porodnost v okrese Brno-město, kde na 1 000 obyvatel připadlo 12,25 živě narozených dětí.

Graf 1.10. Živě narození a úhrnná plodnost v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

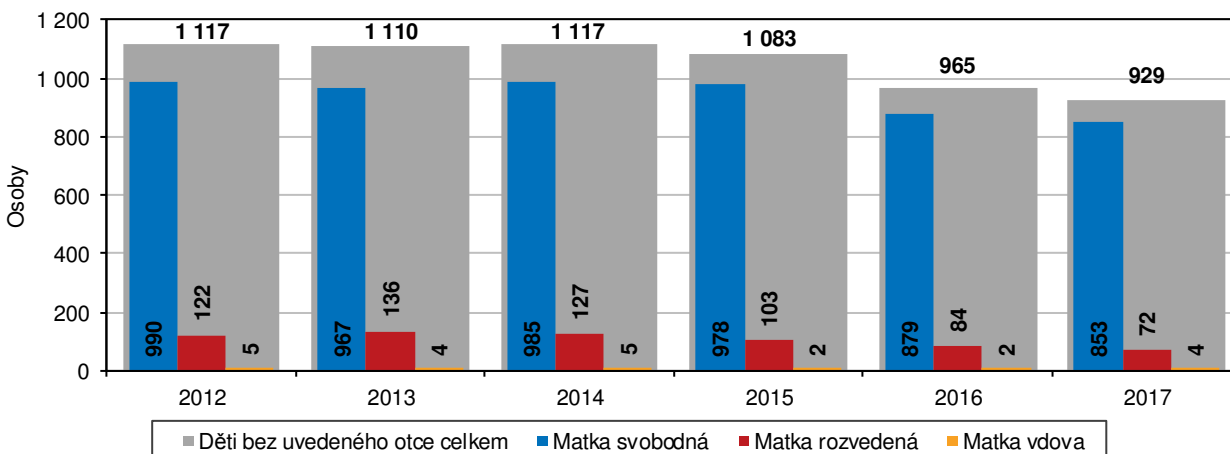

Ukazatel úhrnné plodnosti se od roku 2000 postupně zvyšuje. Maximum dosažené v roce 2017 je srovnatelné s hodnotou roku 1993.

Vývoj úhrnné plodnosti¹ v 90. letech ukazoval výrazný odklon od vícedětných rodin nejen v Jihomoravském kraji, ale v celé ČR. V roce 2000 na ženu v reprodukčním období v kraji připadlo pouze 1,092 narozených dětí, což byla nejnižší hodnota úhrnné plodnosti v novodobé historii kraje. Do roku 2001 byly počty živě narozených v kraji pod hranicí 10 tisíc, více než 11 tisíc dětí se narodilo až v roce 2005, a v roce 2008 byla překonána hranice 13 tisíc narozených. Po postupném nárůstu úhrnné plodnosti tak byla v kraji v roce 2016 a 2017 zaznamenána dosavadní maxima posledních let – na ženu v reprodukčním období připadlo 1,660 dětí, resp. 1,723 dětí.

Graf 1.11. Rodinný stav matek živě narozených dětí bez uvedení otce v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

Stále více dětí se rodí mimo manželství, ...

Mimo manželství se v Jihomoravském kraji v roce 2017 narodilo 5 894 dětí. Tento počet byl nejvyšší v novodobé historii kraje a tvořil 43,6 % z počtu živě narozených dětí (v ČR 49,0 %). I přes nárůst počtu i podílu byl podíl narozených mimo manželství mezi ostatními kraji 3. nejnižší. V roce 2017 u 929 živě dětí narozených

¹ úhrnná plodnost udává průměrný počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě v průběhu jejího reprodukčního období (15 - 49 let), pokud by po celou dobu zůstaly zachovány míry plodnosti daného roku

... přesto je podíl narozených mimo manželství mezi kraji 3. nejnižší.

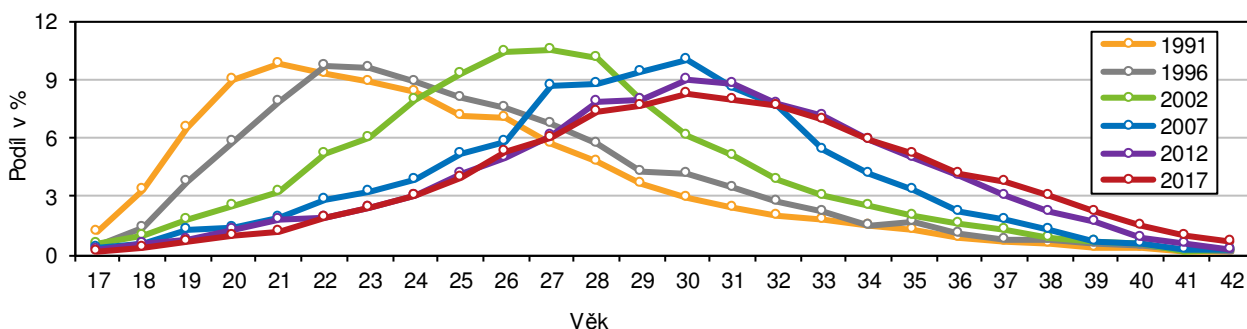
mimo manželství nebyl uveden otec. Z toho u 853 dětí bez uvedeného otce byla matka svobodná, u 72 dětí matka rozvedená a u 4 dětí bez uvedeného otce byla matkou vdova. Počet narozených dětí bez uvedeného otce meziročně poklesl o 36 dětí a byl v posledních 6 letech nejnižší.

Na Blanensku se rodí více chlapců, na Vyškovsku více děvčat.

Mezi živě narozenými dětmi dlouhodobě převažují chlapci, což platilo i v roce 2017, kdy se narodilo 6 942 chlapců (51,4 %) a 6 567 děvčat. V okrese Blansko chlapci tvořili dokonce 53,0 % narozených dětí, naproti tomu v okrese Vyškov pouze 48,9 %. Celkem 48,6 % všech živě narozených dětí bylo prvorozených (6 568 dětí), 37,6 % druhorozených (5 074 dětí) a 1 867 dětí bylo pro matku již jako třetí či další dítě (13,8 %).

Graf 1.12. Podíl živě narozených podle věku matky při narození dítěte v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

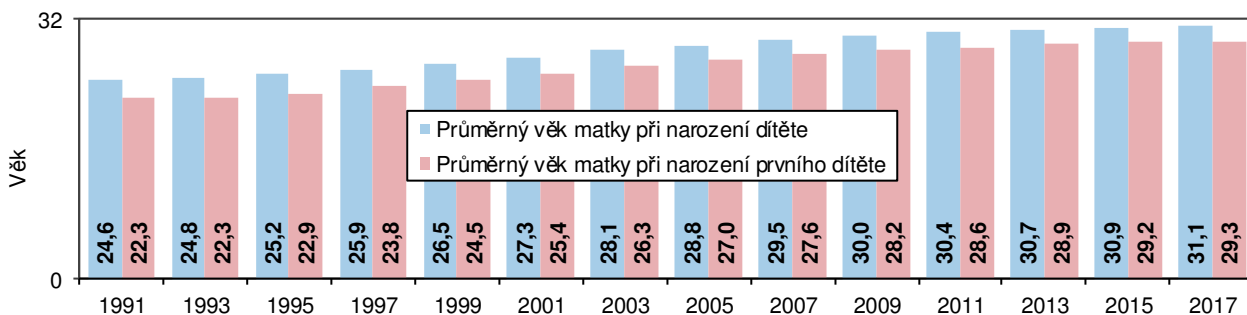

Nejvíce dětí se rodí matkám ve věku 30 let.

Průměrný věk matky při narození dítěte se postupně zvyšoval. Z grafu 1.12 je patrné, že v roce 1991 se nejvíce dětí v kraji narodilo matkám ve věku 21 let (1 407 dětí). V roce 2002 bylo nejvíce dětí matek ve věku 27 let (1 018 dětí), v letech 2007, 2012 i 2017 se nejvíce dětí narodilo matkám ve věku 30 let (v roce 2017 1 114 dětí). Z grafu je také zřejmé, že postupně narůstal podíl dětí, jejichž matky přesáhly věk 35 let a více.

Graf 1.13. Průměrný věk matky živě narozených dětí v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

Průměrný věk matky se v posledních letech nijak výrazně nezvyšuje.

Trend odkládání porodů do vyššího věku matky, a to zejména prvního porodu, sílil až do roku 2011, v posledních letech není zvyšování průměrného věku matky tak výrazné. V roce 2017 rodily ženy poprvé v průměru ve věku 29,3 let, v roce 2009 to bylo o rok dříve, v porovnání s rokem 2001 však rozdíl činil již 4 roky. V roce 1991 bylo matce bez ohledu na pořadí porodu v průměru 24,6 let, v roce 2017 již 31,1 let. Ovšem proti roku 2009 se průměrný věk matky zvýšil jen o 1 rok.

Počet potratů se sice meziročně zvýšil, ...

V roce 2017 bylo v Jihomoravském kraji evidováno 3 484 potratů. Meziročně byl sice zaznamenán nárůst počtu potratů o 71, v dlouhodobém pohledu se však počet potratů v kraji postupně snižoval (v roce 2008 bylo evidováno 3 796 potratů).

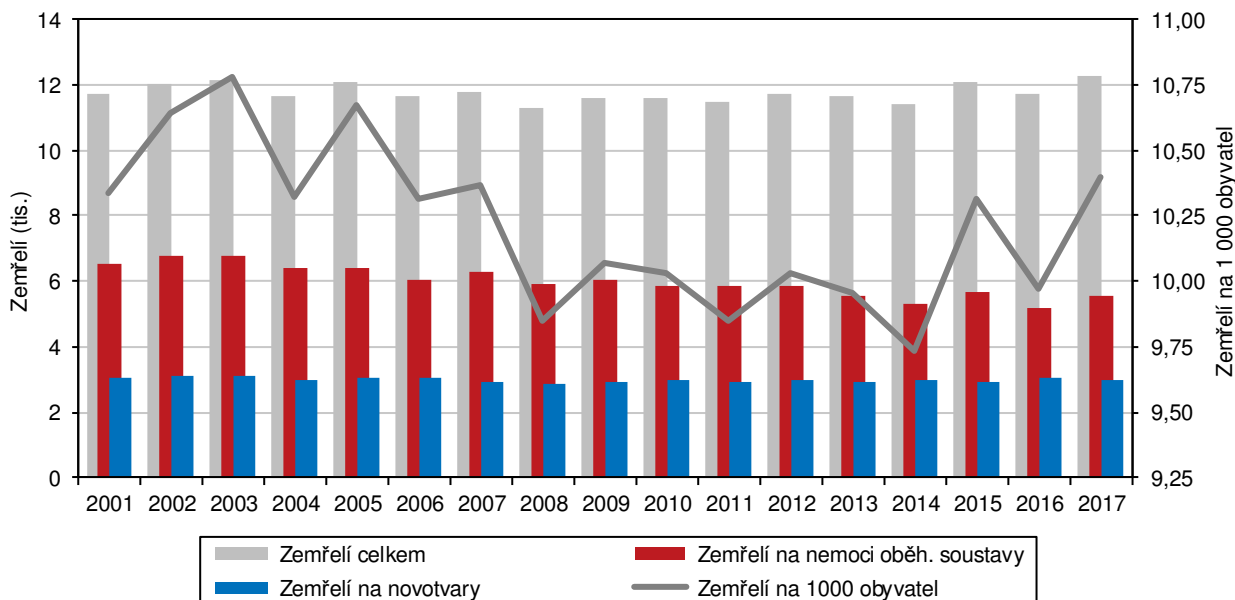

... s odstupem 10 let je však nižší. Úroveň potratovosti patří mezi kraje k nejnižším.

Podobně tomu bylo i v případě umělých přerušení těhotenství (UPT). Počet zaznamenaný v roce 2017, a to 1 832 UPT (52,6 % z počtu potratů), byl sice meziročně o 36 vyšší, ale skutečnosti roku 2016 a 2017 byly v kraji nejnižšími počty v uplynulých 20 letech. Potratovost v relativním vyjádření (2,95 potratů na 1 000 obyvatel) byla mezi kraji 2. nejnižší (spolu s Pardubickým krajem) a pod úrovní průměru ČR (3,31 ‰).

Graf 1.14. Zemřelí podle pohlaví a vybraných příčin úmrtí v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

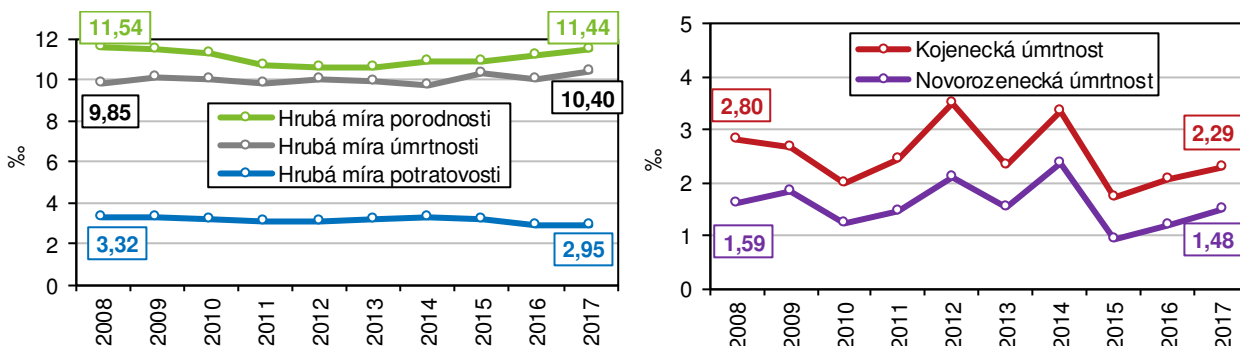

Počet zemřelých vzrostl, přesto míra úmrtnosti byla pod republikovým průměrem.

V kraji v roce 2017 zemřelo 12 275 osob (6 224 mužů, 6 051 žen), což bylo o 537 osob více než v předcházejícím roce a nejvyšší počet od roku 1997. Hrubá míra úmrtnosti (počet zemřelých na 1 000 obyvatel) v kraji činila 10,40 ‰ (3. nejnižší mezi kraji spolu s Krajem Vysočina) a byla nižší než průměr ČR (10,52 ‰). Ve struktuře zemřelých podle věku byla nejpočetnější skupina zemřelých ve věku 80 až 89 let (33,5 % zemřelých) a ve věku 70 až 79 let (25,2 %). Mezi zemřelými však bylo i 31 dětí do 1 roku a 12 dětí ve věku 1 až 14 let (v souhrnu 0,4 % zemřelých).

Graf 1.15. Zemřelí podle pohlaví a vybraných příčin úmrtí v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

Příčinou téměř poloviny úmrtí jsou nemoci oběhové soustavy, u čtvrtiny úmrtí to jsou zhoubné novotvary.

Příčinou úmrtí téměř u tří čtvrtin zemřelých jsou dlouhodobě, a to nejen v Jihomoravském kraji, nemoci oběhové soustavy nebo nádorová onemocnění. Nemoci oběhové soustavy v roce 2017 byly příčinou úmrtí 45,3 % zemřelých v kraji a novotvary způsobily 24,3 % úmrtí. Podíl zemřelých na novotvary byl v jednotlivých letech sledovaného desetiletí u obou pohlaví relativně stálý. Podíl zemřelých na

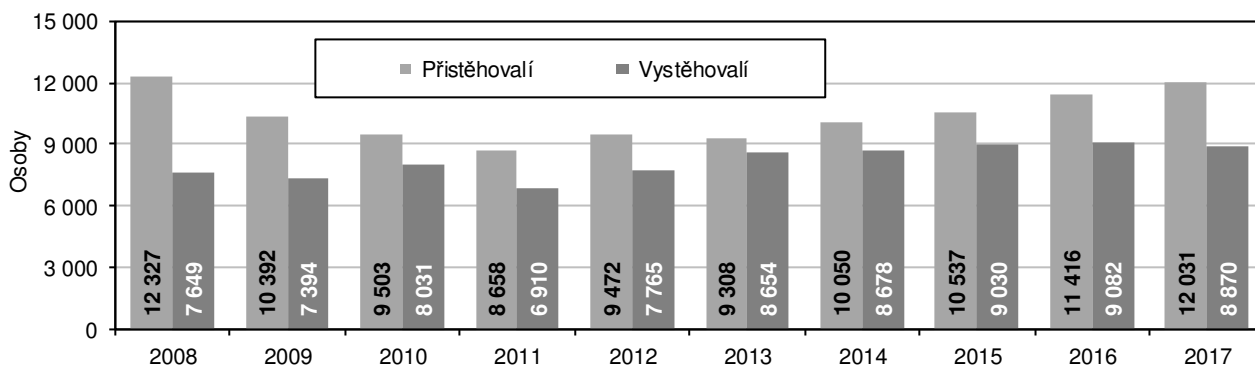
nemoci oběhové soustavy se postupně snižoval - u mužů ze 46,7 % v roce 2008 na 39,9 % v roce 2017. U žen z 58,5 % v roce 2008 na 50,8 % v roce 2017.

Hodnoty ukazatelů kojenecké a novorozenecké úmrtnosti kolísají, proti republikovému průměru jsou ale nižší.

Ukazatele úmrtnosti v nízkém věku mají v pohledu na delší časové období klesající trend, v krátkodobém pohledu však spíše kolísají. Meziročně se oba ukazatele „dětské“ úmrtnosti v kraji sice zvýšily, ale v porovnání s průměrem ČR roku 2017 byly nižší. Kojenecká úmrtnost (zemřelí do 1 roku na 1 000 živě narozených) v kraji činila 2,29 ‰ (v roce 2016 2,05 ‰), novorozenecká úmrtnost (zemřelí do 28 dnů na 1 000 živě narozených) činila 1,48 ‰ (v roce 2016 1,21 ‰).

Graf 1.16. Stěhování v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

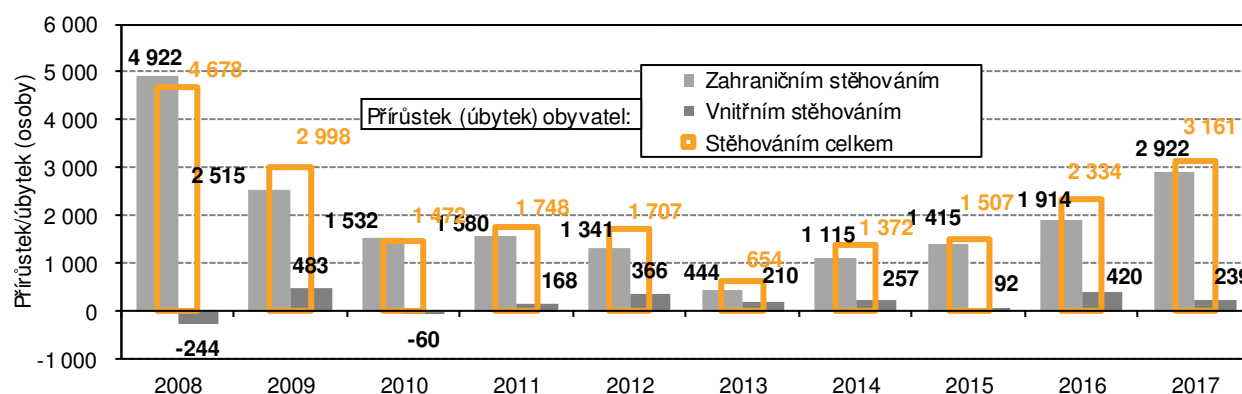

Již 4 roky se zvyšuje počet přistěhovalých, většina přistěhovalých z ciziny míří do Brna.

Do Jihomoravského kraje se v průběhu roku 2017 přistěhovalo 12 031 osob, tedy o 615 osob více než v roce 2016. Z ostatních krajů ČR se přistěhovalo 6 716 osob (55,8 % přistěhovalých) a ze zahraničí 5 315 osob (44,2 % přistěhovalých). Více než tři čtvrtiny přistěhovalých z ciziny mířily do Brna (4 099 osob, tj. 77,1 % krajského celku). Podle státního občanství bylo mezi přistěhovalými z ciziny nejvíce osob z Ukrajiny (984), Slovenska (969) a Ruska (343).

Graf 1.17. Stěhování v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

Do zahraničí mířilo 27 % vystěhovalých, saldo zahraničního stěhování v roce 2017 výrazně převyšovalo saldo stěhování vnitřního.

Z kraje se v roce 2017 vystěhovalo 8 870 osob (o 212 osob méně než za 12 měsíců roku 2016). Do ostatních krajů ČR se vystěhovalo 6 477 osob (73,0 % vystěhovalých) a 2 393 osob se odstěhovalo do zahraničí (27,0 % vystěhovalých). Zásluhou stěhování se tedy počet obyvatel v Jihomoravském kraji zvýšil o 3 161 osob. Saldo zahraničního stěhování bylo výrazně vyšší (počet přistěhovalých z ciziny převýšil počet vystěhovalých do ciziny o 2 922 osob). Saldo vnitřního stěhování tvořilo jen 7,6 % přírůstku obyvatel stěhováním – z jiných krajů se přistěhovalo o 239 osob víc, než se do jiných krajů ČR vystěhovalo.

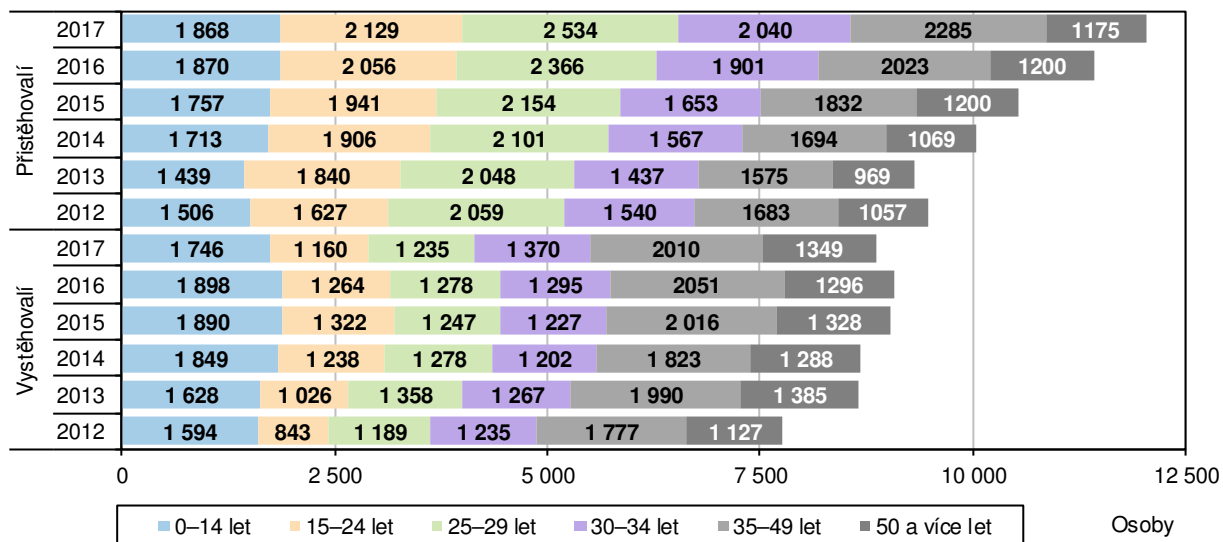

Saldo zahraničního stěhování bylo v posledních 10 letech vždy kladné.

V grafu 1.17 je znázorněn rozklad přírůstku či úbytku obyvatel stěhováním na saldo vnitřního a zahraničního stěhování za roky 2008 až 2017. Saldo zahraničního stěhování bylo v uvedených 10 letech vždy kladné a v letech 2008 a 2010 bylo výhradním nositelem přírůstku obyvatel stěhováním, neboť saldo vnitřního stěhování bylo záporné. V letech 2009 a 2011 až 2017 bylo kladné i saldo vnitřního stěhování.

Graf 1.18. Stěhování v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

Stěhují se lidé všech věkových skupin, mezi přistěhovalými je však nejvíce osob ve věku 15 až 34 let.

Ve věkové struktuře přistěhovalých tvořily nadpoloviční většinu osoby ve věku 15 až 34 let (v letech 2012 až 2017 v průměru 55,6 %). U vystěhovalých tato věková skupina tvořila v průměru 42,3 %. V jednotlivých letech období roku 2012 až 2016 ve 3 věkových skupinách zahrnujících věk 15 až 34 let, převyšoval počet přistěhovalých počet vystěhovalých (kladné saldo migrace osob těchto věkových skupin). Ve věkových skupinách 0 až 14 let a 35 a více let byl v letech 2012 až 2016 jev opačný – počet vystěhovalých převyšoval počet přistěhovalých (záporné saldo stěhování osob těchto věkových skupin). V roce 2017 bylo záporné saldo zjištěno pouze u migrace osob ve věku 50 a více let.

Věková struktura, index stáří, naděje dožití

Podíl obyvatel v seniorském věku se každoročně zvyšuje, od roku 2009 roste i podíl dětské složky

Z pohledu věkové skladby obyvatelstva největší část obyvatel kraje tvoří osoby ve věku 15 až 64 let (768,3 tisíc osob, tj. 64,9 % celku), následuje skupina obyvatel ve věku 65 a více let (229,2 tisíc, tj. 19,4 %), nejnižší podíl, a to 15,7 %, tvoří obyvatelé ve věku do 14 let (185,7 tisíc osob). Proti roku 2016 vzrostl počet obyvatel kraje o více než 4 tisíce. Počet osob ve věku 65 a více let se meziročně zvýšil o 5 184 osob, počet obyvatel v dětském věku vzrostl o 3 380 osob, poklesl počet osob ve věku 15 až 64 let, a to o 4 169. Rok 2004 byl posledním rokem, ve kterém byl podíl dětské složky obyvatel vyšší, než podíl obyvatel ve věku 65 a více let (14,7 %, resp. 14,6 %). Právě podíl dětské složky obyvatel v kraji se po předchozím postupném snižování zvyšuje od roku 2009 (minimum 13,8 % v roce 2008), podíl obyvatel osob v produktivním věku narůstá každoročně.

I přes navyšování podílu dětské složky se každoročně zvyšuje hodnota indexu stáří.

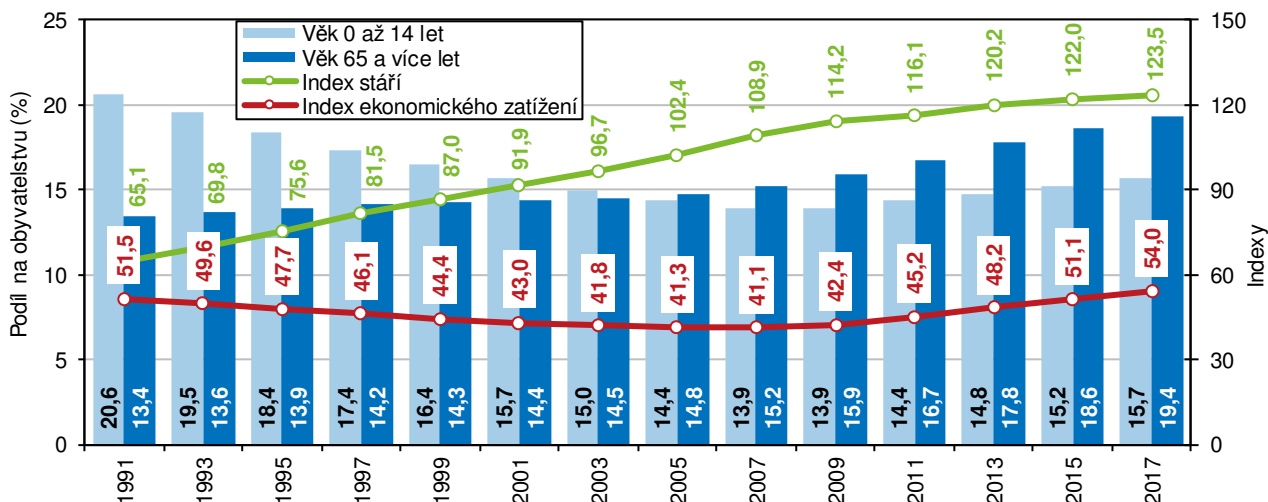
Ze zastoupení 3 základních věkových skupin obyvatel kraje jsou konstruovány indexy stáří, závislosti či ekonomického zatížení. Hodnota indexu stáří udává, že v roce 2017 na 100 dětí v kraji připadlo 123,5 osob starších 65 let, v roce 1991 to bylo pouze 65,1 osob starších 65 let. Zvýšení indexu stáří je výsledkem na jedné

Pod hodnotou 100 byl index stárí do roku 2004.

straně každoročního nárůstu podílu osob starších 65 let a na straně druhé nízkého podílu dětské složky (i přes navyšování podílu v posledních letech). Již uvedený rok 2004 byl posledním rokem, kdy index stárí v kraji byl pod hranicí 100. Index stárí byl mezi kraji 5. nejnižší, ale nad hodnotou ČR (122,1).

Graf 1.19. Věková struktura, index stárí a index ekonomického zatížení v Jihomoravském kraji

Zdroj: ČSÚ

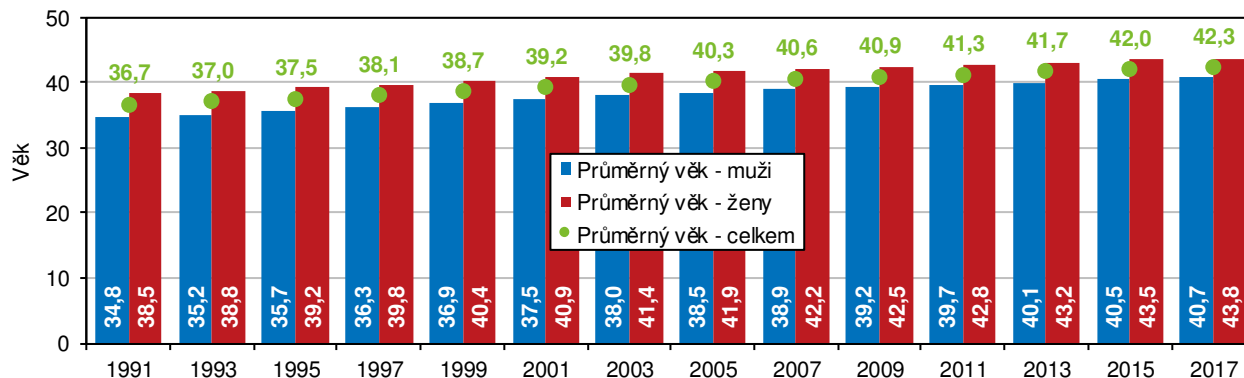

Od roku 2007 se zvyšuje i index ekonomického zatížení, současná hodnota je mezi kraji 7. nejvyšší.

Hodnota indexu závislosti I udává, že na 100 obyvatel ve věku 15 až 64 let připadá 24,2 dětí, hodnota indexu závislosti II udává, že na 100 obyvatel ve věku 15 až 64 let připadá 29,8 osob starších 65 let. Index ekonomického zatížení (počet osob ve věku 0 až 14 let a 65 a více let připadající na 100 obyvatel ve věku 15 až 64 let) dosáhl v Jihomoravském kraji v roce 2017 hodnoty 54,0 (v ČR 53,8) a mezi kraji byl 7. nejvyšší (spolu s Krajem Vysočina). Minima v kraji dosáhl v roce 2007, a to 41,1.

Graf 1.20. Průměrný věk obyvatelstva Jihomoravského kraje

Zdroj: ČSÚ

Populace v kraji stárne, průměrný věk obyvatel je ale mezi kraji 5. nejnižší.

Průměrný věk obyvatel Jihomoravského kraje na konci roku 2017 dosáhl 42,3 roku, ženám bylo v průměru 43,8 roku a mužům 40,7 let. Průměrný věk obyvatel kraje se od roku 1991 zvýšil o 5,5 roku, u mužů se zvýšil o 5,9 roku a průměrný věk žen vzrostl o 5,2 roku. Z mezikrajského srovnání vyplývá, že nejvyšší průměrný věk obyvatel byl v Královéhradeckém a Zlínském kraji (42,9 roku), nejnižší ve Středočeském kraji (41,1 roku), obyvatelstvo Jihomoravského kraje má spolu s obyvateli Pardubického kraje 5. nejnižší průměrný věk.

Nejnižší průměrný věk má obyvatelstvo v okrese Brno-venkov, ...

V průměru nejmladší obyvatelstvo v Jihomoravském kraji je v okrese Brno-venkov. Nejvyšší podíl dětské složky na obyvatelstvu (17,7 %) s sebou nese i nejnižší průměrný věk mužů (39,6 roku) i žen (42,2 roku). Opačná situace byla v okrese Hodonín, zde nejnižší podíl dětské složky na obyvatelstvu (14,2 %) s sebou nese

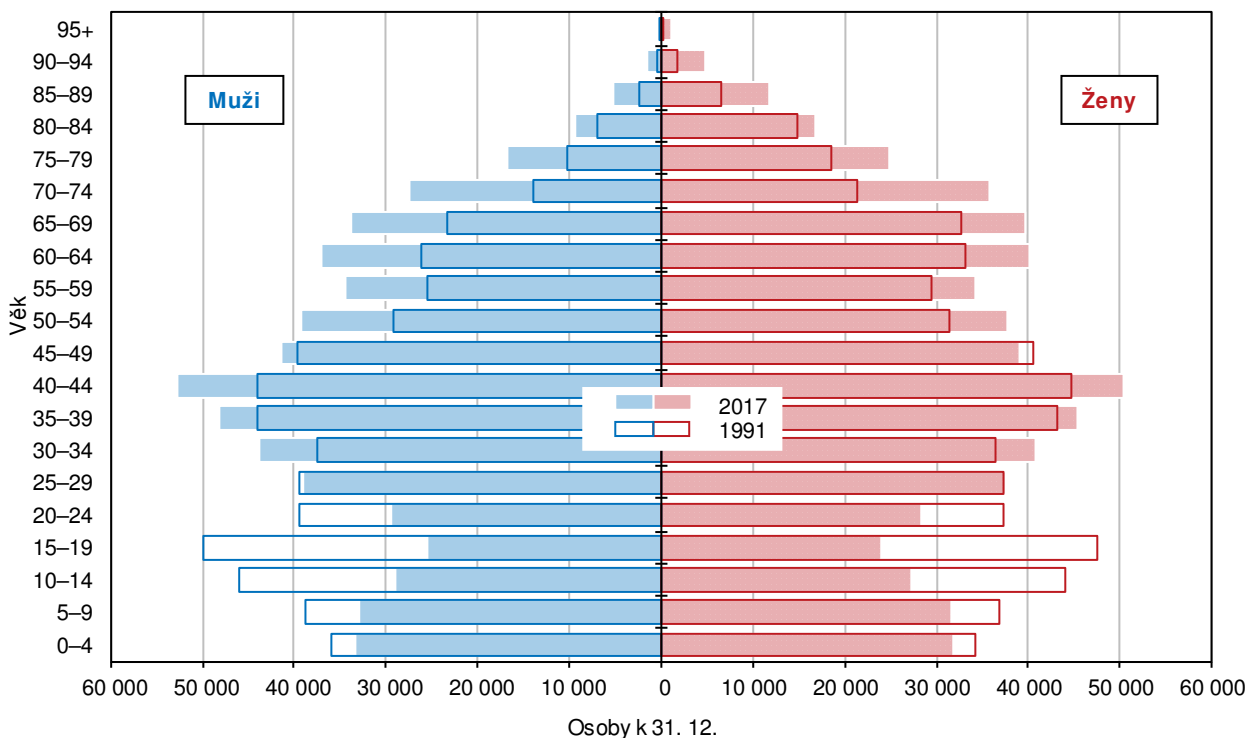

... na opačném pólu jsou obyvatelé okresu Hodonín a Brno-město.

i nejvyšší průměrný věk mužů (41,5 roku) i žen (44,8 roku). Druhým „nejstarším“ okresem je Brno-město (průměrný věk mužů 41,0 roku a žen 44,4 roku), což souvisí s nejvyšším podílem osob ve věku 65 a více let (20,4 %). Nejpočetnější věkovou skupinou mezi obyvateli kraje byly v roce 2017 osoby ve věku 42 a 43 let (21 116, resp. 21 085 osob). Nejvíce mužů bylo ve věku 43 let, a to 10 784, nejvíce žen bylo ve věku 42 let, a to 10 341.

Graf 1.21. Věkové složení obyvatelstva Jihomoravského kraje

Zdroj: ČSÚ

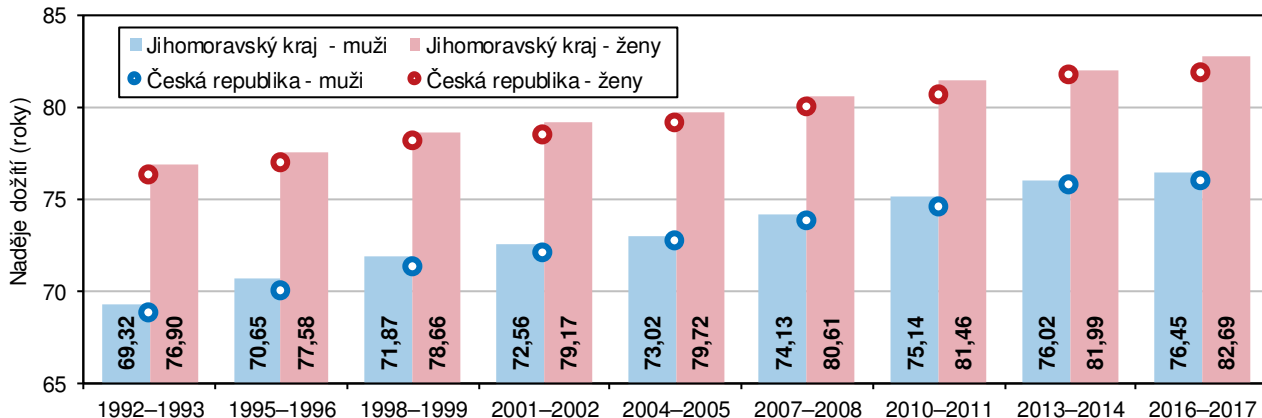

Mezikrajské srovnání údajů o naději dožití je pro kraj příznivé.

Údaje o naději dožití (střední délce života) zjištěné z dvouletých průměrů let 2016 a 2017 udávají, že v Jihomoravském kraji se muž narozený v roce 2017 pravděpodobně dožije věku 76,45 let, což je mezi kraji pátý nejvyšší věk. Žena narozená v roce 2017 v Jihomoravském kraji se pravděpodobně dožije 82,69 let, což je věk mezi kraji třetí nejvyšší.

Graf 1.22. Naděje dožití při narození

Zdroj: ČSÚ

Dožijeme se vyššího věku, naděje dožití (střední délka života) se postupně zvyšuje.

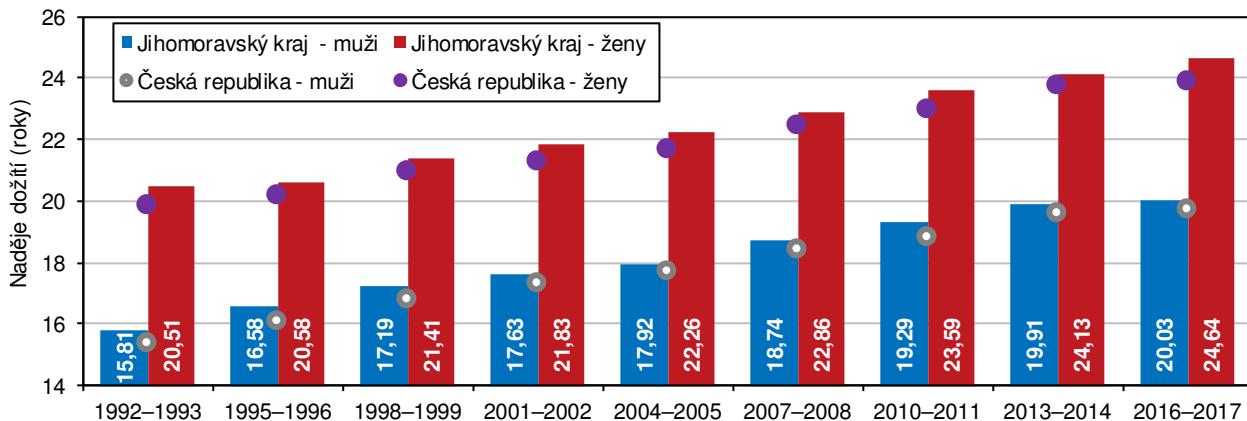
Střední délka života se postupně zvyšuje, což je patrné zejména z delšího časového úseku uvedeném v grafu 1.22. Od roku 1993 (resp. průměru let 1992 a 1993) vzrostla střední délka života v Jihomoravském kraji u mužů o 7,13 roku a u žen

Zvyšuje se i naděje dožití šedesátníků.

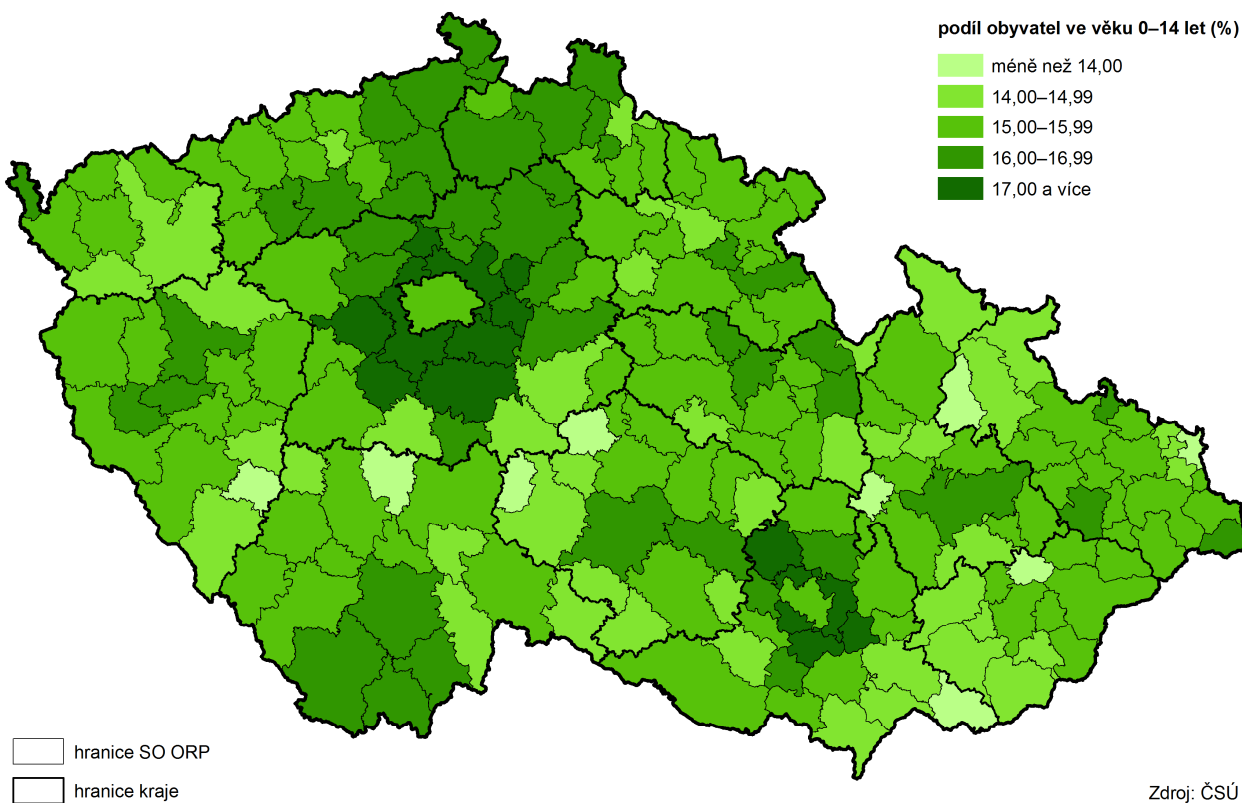
o 5,79 roku (v rámci ČR došlo ke zvýšení o 7,18 resp. 5,57 roku). Obdobně muž, který žije v Jihomoravském kraji a v roce 2017 dovršil 60 let, má pravděpodobně před sebou ještě 20 let života, šedesátiletá žena téměř 25 let. I zde je patrný nárůst – proti roku 1993 je to u šedesátiletých mužů i žen zvýšení o více než 4 roky.

Graf 1.23. Naděje dožití ve věku 60 let

Zdroj: ČSÚ

Děti ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2017

Zdroj: ČSÚ

